

Предизвикателства пред проектантите в процеса на инвестиционното проектиране и строителство

Изказване на председателя на КИИП д-р инж. Иван Каралеев по време на Петата годишна конференция "Индустриално строителство и инвестиции" на 1 февруари в Sofia Event Center

от 05.02.2018, Автор: д-р инж. Иван Каралеев
[73 прочитания]

Фотограф: Градът.бг

Един от най-належащите проблеми, с които всички ние и отговорните институции у нас се сблъскват е качеството на строителството. В този процес има трима основни участници Възложител/Инвеститор, Проектант и Строител. Аз ще се спра основно на ролята на проектанта от Камара на инженерите в инвестиционното проектиране (КИИП) в този процес. Всеки строеж започва когато Възложителят желае да реализира своите намерения и проектантът започне изготвянето на съответния проект, съобразно изискванията и строителните норми. **Обикновено проектът в общия случай е до 4% от стойността на строежа. Но този проект в същност е един интелектуален продукт, необходим за извършване на строителство, преустройство,**

реконструкция, основен ремонт или консервация на строежи по категориите от ЗУТ чл. 137. Този проект се съгласува и одобрява и е основание за издаване на разрешение за строеж. Следователно приемайки проекта, върху който ще се извърши строителството на строежа ние проектантите трябва да сме вложили целия си опит и знания, за да осигурим необходимото качество, дълготрайност и безопасност спазвайки и изискванията на Възложителя. Грешките в проекта, когато е на хартия са лесно отстраними, но след завършване на обекта са фатални.

Особено трябва да се подчертае, че отговорността на проектанта е изключително важна. Това естествено е пряко свързано с контрола/надзора върху изготвения проект. Всеки проектант ясно трябва да съзнава, че от качеството на неговия продукт зависи в много случай и живота на хората. Инвестиционният проект трябва да съдържа всички необходими технически данни за изпълнение на строежа, дори има изискване за задължителен авторски надзор при изпълнението на строителството. Всеки носи отговорност за своята собствена работа и вече е настъпил моментът, в който отговорностите както на проектантите и строителите, така и на всички участници в строителния процес трябва да са много по-високи.

Качеството на строителството започва да се превръща в основна държавна политика. Нужна е категорична яснота в отношенията между участниците в строителния процес, която да е закрепена в законодателни норми и да не допуска конфликт на интереси. В същност може да се посочи, че особено подходящо е да се създаде един цялостен Строителен кодекс обхващащ всички елементи свързани с този процес. Строителното разрешение се издава на идейна фаза при отчитане на следните основни моменти, като водещ в случая трябва да бъде обществения интерес, а това обхваща множество основни елементи в това отношение, при което трябва да се отчита какъв е общият устройствен план на даденото селище. Този план трябва да отразява ясно и точно цялостната концепция за развитието на населеното място поне в следващите 20 години. Последното е свързано с бъдещото икономическо развитие на това място. Съобразявайки се с общия устройствен план може да започне разглеждането на проекта в каква степен е съобразен с него.

Следващата стъпка е в каква степен всяка част от проекта е съобразена със съответните изисквания: геоложкия строеж и релефа на терена, кадастралната карта и техническите проводи в т.ч. водоснабдяване, канализация, електроснабдяване, топло и газоснабдяване, как ще се осъществят всички външни връзки по отношение на транспортните артерии и до каква степен ще може да се осигури нормалното придвижване на хората. Много важен елемент е цялостната визия за архитектурата на строежа /особено ако това е градско строителство/. До каква степен този архитектурен ансамбъл е съобразен с околното пространство и основните норми за обитаема околна среда – коефициентите на интензивност на застрояване, осигуряването на зелени площи, пешеходните зони, местата за почивка и за детски площадки, зоните за паркиране. Важен елемент е изискването към всеки строеж да се осигурят условия да не се застрашава обществения ред и сигурност особено по отношение живота на хората. Винаги трябва да се отчита, че всяка сграда има много дълъг жизнен цикъл. За големите инфраструктурни проекти този цикъл може да отбележи и вековна история.

От всичко казано до тук се вижда изключителната отговорност на проектантите архитекти и инженери в строителния процес. Следователно механизмът формиращ изискванията към нормативната уредба в проектирането и строителството все повече

поставя високи критерии към всеки проект, а това пряко е свързано и с качеството на продукта изготвян от архитектите и инженерите. **Затова е необходимо да се поставят нужните законови рамки, при които освен големи правомощия дадени на проектантите трябва да се поставят и високи изисквания към изготвените проекти – т.е. рязко засилване на контрола. Особено важен момент е професионалната отговорност, а последната е свързана със застрахователните институции. Професионалната отговорност закована в ясни и точни законови рамки. Всичко това трябва задължително да се обвърже и с достойно и адекватно заплащане на проектантския труд, отчитайки високите отговорности поети от проектантите.**

Усещането за безнаказаност в участниците в строителния процес трябва да приключи. Не може формално да се отчитат дейности, които са некачествено изпълнени по некачествени проекти. Особено трябва да се поставят изключително ясни правила към контролните органи, които да налагат ясни и точно определени санкции при всяко нарушение. Надзорът не е гарант за качеството по дейностите свързани с целия строителен процес у нас, а се е превърнал във един формален акт с изготвяне на фиктивни документи, които за жалост често нямат никаква реална стойност. Лично аз считам, че добре би било по възможност надзорът да се осъществява чрез служебно възлагане, с което неговите правомощия ще бъдат осигурени. Така ще се гарантира пред ДНСК защитата на държавния интерес, особено за обектите от високите категории. В ползрението на надзора специално внимание трябва да се отделя и на качеството на влаганите строителни материали,

Все още има много въпроси, които трябва да бъдат своевременно решени. Не трябва да се забравя изключителната роля на Висшите училища. Цялата образователна система у нас е необходимо да се обърне към подготовката на съвременни високо подготвени архитекти и инженери, отговорни за своите действия – много точно преди време един колега сподели: "малко количество, но от класа". Камарата на инженерите напоследък се сблъсква с един проблем, който много остро започва да стои на дневен ред – кандидати за проектантска правоспособност, чиито дипломи за бакалавър съществено се различават от завършената магистратура /примерно имаме случай на бакалаври завършили хуманитарни специалности, които след това за 2 г. завършват магистратура в областта на инженерните специалности/. За отстраняване на този факт КИИП предложи затова да се извършат промени в ЗКАИИП, които да не допускат това. Убедени сме, че промяната ще се приеме. Съвременното строителство, особено с въвеждането на BIM технологиите изисква високо квалифицирани специалисти изцяло запознати със съвременните технически решения.

В тази връзка КИИП в съответствие и със закона провежда множество обучителни курсове и семинари за осигуряване на обучение през целия живот. Стремещът на Ръководството на Камарата на инженерите е да не допусне недобросъвестна проектантска практика. В тази връзка се предложи на МРРБ съдействие за провеждане на експертни съвети, които да разглеждат представяни проекти за одобрение и получаване на разрешение за строеж. На практика множество такива съвети са проведени до момента в Камарата. Естествено като експерти към тези съвети много често се привличат и специалисти от Висшите технически училища. Има предложение за обсъжда в КИИП инвестиционни проекти във всички фази и части на проектиране за сгради и съоръжения от I-ва, II-ра и III-та категории по ЗУТ съгласно чл. 137 да се докладват от проектантите и разглеждат на такива експертни съвети,

преди да се съгласуват и одобряват от инстанциите. Тези съвети примерно да се произнася след гласуване за качествата на всяка разглеждана проектна разработка. Заплащането за разглеждане и оценка на проекта би могло да се включи в цената за проектиране, като за тази цел се допълни методиката за цените в КИИП. Тази цена се заплаща от инвеститора преди разглеждане на проекта. Накрая ще посоча нещо, което е съществено: Всеки проектант трябва да има много ясна представа, че резултатът от неговия труд е изградения и завършен строеж, а не представата на някои колеги, че основното е производството на чертежи. Ще завърша с думите на поета с малко перефразиране "не мечтая за безсмъртие и пътища леки – безсмъртно нека остане навеки построеното тука от мен!"

Д-р инж. Иван Каралеев е председател на Камарата на инженерите в инвестиционното проектиране (КИИП) от април 2016 г. Той бе избран на редовното отчетно-изборно събрание на организацията, което се проведе на 2 и 3 април 2016 г. в София, след като дълги години беше неин главен секретар. Инж. Каралеев замени на този пост инж. Стефан Кинарев. Инж. Каралеев е завършил Машинно-електротехническият институт (сега ТУ) през 1976 г. Защитава дисертация на 29-годишна възраст, хабилитира се на 35 години. Работи в комбинат "Марица-изток", в "Градски транспорт - София", електроцентраля "Конаково" до Москва. От 1991 г. е управител на фирма за проектиране. Изпълнявал е редица обекти – Пощенска банка, Токуда банк, Център "Ройтерс", "Виза", Военно-медицинска академия, различни медицински центрове и др.